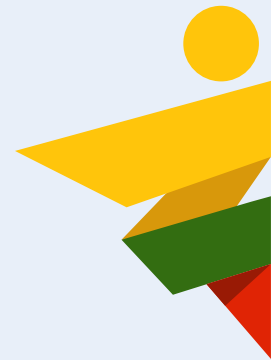

ATASKAITA

2025-ieji metai

1. 2024 m. Lietuvos Respublikos sporto įstatymo pakeitimu buvo įtvirtintas sportininkų atstovo institutas. Įsigaliojus įstatymo pakeitimui, sportininkų atstovas pradėjo veiklą 2025 m. sausio mėnesį.

Sportininkų atstovas prižiūri, kaip yra užtikrinamas sportininkų teisių ir pareigų įgyvendinimas – tų teisių ir pareigų, kurios yra susijusios su sporto organizacijų atliekamomis sportininkų rengimo ar jų dalyvavimo aukšto meistriškumo sporto varžybose, sporto pratybų, aukšto meistriškumo sporto treniruočių stovyklų organizavimo funkcijomis (išskyrus susijusių su nacionalinių antidopingo taisyklių įgyvendinimu); sporto organizacijų sąvoka šiame kontekste apima olimpiniam, paralimpiniam, regos, klausos, judėjimo ar intelekto negalią turinčių asmenų sporto, studentų sporto judėjimams Lietuvoje vadovaujančių nevyriausybinų organizacijų, sporto šakų federacijų atliekamas funkcijas.

Sportininkų atstovas nagrinėja sportininkų prašymus ir skundus, atlieka tyrimus, tam tikrais atvejais – perduoda tyrimo medžiagą ikiteisminio tyrimo įstaigai ar prokurorui (jeigu nustato nusikalstamos veikos požymių). Sportininkų atstovas taip pat turi teisę ir pareigą kreiptis į sporto organizacijas ir įpareigoti jas nutraukti sportininkų teises pažeidžiančius veiksmus, pakeisti ar panaikinti su tuo susijusį teisės aktą, o taip pat įpareigoja ištaisyti skundo nagrinėjimo ar tyrimo savo iniciatyva atlikimo metu nustatytus pažeidimus. Sportininkų atstovas teikia siūlymus (rekomendacijas), siekiant užkirsti kelią pažeidimams kilti ateityje, atlieka savo priimtų sprendimų stebėseną.

2. Per 2025-uosius metus (per vienuolika veiklos mėnesių) į sportininkų atstovę buvo kreiptasi dėl 47 atvejų, susijusių su galimu sportininkų teisių pažeidimu, o taip pat – dėl konsultacijų. Keli kreipimaisi buvo dėl sportininkų atstovo kompetencijos neatitinkančių klausimų; sportininkų atstovė taip pat sulaukė prašymų pakonsultuoti dėl trenerių, sporto srityje dirbančių kitų asmenų (kineziterapeutų, vadybininkų ir kitų) teisių.

Per nurodytą laiką 34 atvejai buvo išspręsti mediacijos būdu – tiek iš sportininkų, tiek iš sporto organizacijų pusės ieškant sprendimų, tobulinant tarpusavio komunikaciją ir susitariant. Tokie susitarimai buvo įtvirtinami arba rašytinėmis taikos sutartimis, arba sporto organizacijoms pakeičiant sprendimus. Pabrėžtina, kad sportininkų atstovė visais atvejais siūlė šalims susitarti taikiai, ieškojo tinkamų išeičių, siekdama išspręsti problemines situacijas. Visgi, dėl 27 individualių sportininkų bei 2 komandoms atstovaujančių sportininkų galimų teisių pažeidimų buvo atlikta 12 tyrimų ir priimta tiek pat sprendimų. 5 sprendimai nėra vykdomi ir tęsiamas sportininkų teisių pažeidimas, kai kurių įvykdyti yra nebeįmanoma, nes, pavyzdžiui, varžybos jau įvyko.

Vienareikšmiškai didžiausią dalį sportininkų prašymų ir skundų sudaro kreipimaisi dėl atrankos į nacionalines rinktines kriterijų ir tvarkos, atrankos ir delegavimo į tarptautines aukšto meistriškumo sporto varžybas kriterijų ir tvarkos, delegavimo į tarptautines aukšto meistriškumo sporto varžybas finansavimo ir patirtų išlaidų kompensavimo tvarkos bei sąlygų, taip pat metų pradžioje – dėl sporto veiklos sutarčių sąlygų. Pastaruoju metu padaugėjo skundų dėl galimybės dalyvauti nacionaliniuose čempionatuose ir kitose nacionalinėse varžybose, taip pat tirti keli priekabiavimo atvejai (įskaitant ir seksualinį priekabiavimą). Sportininkai kreipiasi dėl interesų konfliktų nevaldymo sporto organizacijose priimant sprendimus, dėl ignoruojamų gerojo valdymo principų bei įvairių su etikos normomis susijusių situacijų.

Sportininkų atstovė atkreipia dėmesį, kad veikiančiame tinklalapyje www.sportininkuatstovas.lt galima susipažinti su nuasmenintais sportininkų atstovės sprendimais, o taip pat kartu yra pateikiamos šių sprendimų santraukos.

2026 m. sudėtingesni sportininkų teisių pažeidimų atvejai aptariami naujoje tinklalapio rubrikoje **#AktualiBYLA**.

3. Remdamasi per pirmuosius veiklos metus sukaupta informacija, sportininkų atstovė atlieka švietimo funkciją. 2025 m. spalio ir lapkričio mėnesiais buvo surengti du mokymai teisių ir pareigų sporte temomis. Mokymai vyko seminarų, diskusijų forumų ir situacijų laboratorijos formatais. Mokymai yra būtini, atsižvelgiant į tai, kad būtina imtis priemonių, skirtų užkirsti kelią galimiems pažeidimams ateityje. Mokymuose dalyvavo sportininkai, sporto organizacijų atstovai, treneriai, tėvai, kiti besidomintys asmenys – iš viso per du mokymus dalyvavo 120 unikalių dalyvių. Apklausiant dalyvius dėl grįžtamojo ryšio, absoliuti dauguma juos įvertino kaip įdomius ir naudingus, didžioji dalis nurodė, kad dalyvautų tokiuose renginiuose ir toliau.

2025-aisiais metais sportininkų atstovė skaitė pranešimus, dalyvavo diskusijose teisių ir pareigų sporte temomis XII pasaulio lietuvių sporto žaidynėse, „Erasmus+“ programos konferencijoje, kelių sporto organizacijų vidiniuose mokymuose, o taip pat Lietuvos sporto universiteto organizuotame „Sporto forume“, Lietuvos tautinio olimpinio komiteto konferencijoje, Nacionalinės sporto agentūros renginiuose bei dalyvavo seminaruose su Lietuvos sporto universiteto studentais, jiems nagrinėjant atrankos temas savo studijų programoje.

Sportininkų atstovė taip pat užmezgė tarptautinio bendradarbiavimo ryšius su panašias funkcijas kitose šalyse įgyvendinančiomis institucijomis – pirmiausiai, su kolegomis Latvijoje, Estijoje, Lenkijoje, Ukrainoje, o taip pat – Vokietijoje, Kroatijoje, Slovėnijoje. Visgi, svarbu pabrėžti, kad savo esme Lietuvoje sukurtas institutas yra artimiausias Slovėnijos institucijai, kitose šalyse veikia kiek kitokie modeliai. Dėl šios priežasties Lietuvos ir Slovėnijos sportininkų teisių gynėjai rengia nuolatinius nuotolinius susitikimus aktualioms temoms aptarti.

2025-aisiais metais taip pat buvo suformuota ekspertų grupė. Grupė yra nenuolatinio pobūdžio, ekspertus iš šios grupės sportininkų atstovas pasitelkia dėl skundo ar tyrimo aplinkybių sudėtingumo arba kai prireikia specialių žinių. Šiuo metu į ekspertų grupę yra įtraukti devyni asmenys, kurie specializuojasi sporto teisės, žmogaus teisių, sporto psichologijos, sporto medicinos ar sporto vadybos srityse.

